

Sedants catalans per al sainet celtibèric

ADOLF TOBEÑA

14 Quan la política es converteix en un fulletó de qualitat, aconsegueix una tensió insuperable. Quan s'acumula, com en les darreres setmanes a Espanya, la roba estesa per totes bandes, les fugues semicantades, els empresonaments espectaculars, les dimissions fulminants i la sensació de desgavell premonitori de l'ensulsiada total, la política arriba a clímax portentosos que monopolitzen —en exclusiva— l'atenció social. La resta d'espectacles són escombrats de les primeres planes i de les franges de gran audiència, perquè els ulls de tothom segueixen, hipnotitzats, el magne festival del duríssim combat per les primeres poltrones.

Les grans crisis polítiques, aquelles on s'endevina que hi pot haver girada de truita, i més encara si van amanides amb escàndols notoris i gran pirotècnia verbal, concentren la curiositat general perquè són un compendi inigualable dels elements bàsics dels conflictes humans. Reuneixen totes les tensions de la comèdia vital més quotidiana, però en un grau superlatiu justament perquè es lliuren al cim. A la talaia de l'estructura social: allà on es dirimeix el poder simbòlic màxim, del qual deriva l'organització sencera del *tinglado* que ens permet rutllar i circular.

Aquest és el secret de la seva fascinació invariable. I és així, tant si els tons prevalents es decanten pel drama com si transiten pels viarans més cordials i benignes del sainet. La trepidant successió de mulladers que ha ofert la governació del Regne d'Espanya en aquesta primavera enfervada ha estat un formidable serial sarsuelesc, que ha eclipsat —amb mereixement— els Pobles Nous locals i els fulletons forasters.

Potser feia massa temps que l'indubtable geni espanyol per al sarau tremendista i la comèdica d'embolics jeia endormiscat i allunyat de la cosa pública. Tant de temps, ben mirat, que gairebé havíem arribat a pensar que els celtibers havien perdut substància. Que amb tant de progrés i prosperitat, s'havien modernitzat definitivament i que preferien les avorrides i previsibles cites electorals a termini fix a les batalles inclements i desfermades per sorpresa en l'arena política real. Ens equivocàvem de mig a mig: la fúria hispana ha revifat de sobte i ens ha ofert un entreteniment picanteríssim que augura un banquet opípar per a la temporada pròxima.

A Catalunya ens hem esparverat: ara que tot rutllava tan bé, amb una economia enfilant la proa després de l'esperable tràngol postolímpic i amb una situació parlamentària prou sòlida i avantatjosa, va i esclata un guirigall de ressonàncies decimonòniques que a punt ha estat d'ensorrar les bones perspectives que tornaven a obrir-se per al nostre oasi celestial. Sort n'hem tingut —diuen— de la serenitat de les minories catalana i basca a les Corts Generals, per salvar la situació quan ja

Malgrat la contribució a l'estabilitat i governabilitat de l'Estat espanyol per part dels nacionalistes catalans des d'una posició minoritària, bona part de l'opinió pública espanyola i el primer partit de l'oposició no només ho ignoren sinó que hi veuen, segons l'articulista, maniobres demoníques plenes d'intencionalitat

semblava que el ball de dossiers, les pífies governamentals i la cridòria verbenera de l'oposició havien aconseguit col·locar el primer minsitre contra les cordes i els indicadors de confiança del món del diner en alerta greu.

La premsa internacional més seriosa ha lloat unànimement el paper d'àrbitre prudentíssim i sagaç fet pel Sr. Pujol en la crisi espanyola recent. És potser la primera vegada, en molt de temps, que s'analitza d'una manera favorable l'actuació d'una formació política explícitament nacionalista. Que es destaca la seva contribució a l'estabilitat i la governabilitat des d'una posició minoritària. Una raresa que no ha d'estranyar, d'altra banda, perquè els trencacolls generats per la irrupció de nacionalismes a balquena en el panorama europeu actual havien creat un recel força universal vers el fenomen.

Ara, però, que l'actuació tradicionalment ponderada del catalanisme ha aconseguit un gran ressò internacional, potser es començaran a introduir matisos i diferenciacions a l'hora d'avaluar els nacionalismes. Perquè el catalanisme actual no ha fet sinó confirmar la seva condició de bàlsam en el panorama de la política peninsular. El catalanisme ha apuntalat el govern espanyol enmig d'un tràngol decisiu. I ho ha fet sense passar factura ni demanar interessos de cap mena. Facilitant, simplement, la continuïtat d'una situació que ha estat prou bona per a la prosperitat i la concòrdia entre els hispans durant molts anys, i que potser seria bo perpetuar, amb fórmules no necessàriament idèntiques, en l'avenir més immediat.

Més generositat de mires, impossible. I més esperit de servei a la causa i a la casa comunes, impensable. Llàstima, però, que un bon gruix de ciutadans espanyols i el primer partit de l'oposició s'entestin a ignorar-ho. Així, mentre el catalanisme es desvia per aplicar fórmules sensates i útils per a tothom —tal com pertoca al seu tarannà sa, benigne i miraculosament sedant—, bona part de l'opinió pública espanyola no hi veu altra cosa que maniobres demoníques. Fetes amb vaselina florentinesca i cuitant de no ser fressa, això sí, però amagant —traïdorament— les intencions usureres que de sempre se li suposen.

No hi fa res que, de tot l'enrenou, el catalanisme no en tregui altra cosa que vagues promeses d'aplicar —quan es pugui!— algu-

espavilat.

En definitiva, que l'assumpte no va gaire bé i amenaça d'empitjorar. Encara que només sigui perquè totes les dades indiquen que els espanyols ja fa temps que tenen ganes de revolcada. Que volen dinamitar definitivament el període de petulància socioandalusista i substituir-lo per una tongada d'arrogància val·lisoletana, de tall molt més clàssic i essencialista. Passa, però, que els

agrada de fer-ho a la seva manera: això és, lliurant batalles de grans dimensions amb tot l'arsenal disponible i deixant el camp ben farcit de cadàvers per tal que la derrota sigui ostensible i la legitimitat dels guanyadors recolzi, clarament, en la humiliació dels vençuts.

Qüestions d'estil i de psicologia comparada. Als catalans els agrada passar de puntetes pels conflictes de poder. Sempre que poden, procuren dissimular-los, i si no se'n surten, els resolen a base de recombinacions versallesques que cal llegir, després, amb lupa, per tal d'endevinar el saldo real de vencedors i vençuts. Els espanyols, per contra, van de dret al gra en els conflictes per atorgar la vara suprema. Són gent acostumada a exercir el poder de manera llampant i expeditiva, i no s'estan de romanços en afers tan rellevants.

L'única cosa que convé vigilar de prop és que la intensitat de la batalla resti en els límits del sainet més o menys inofensiu, per tal de no sortir-ne escaldats com més d'un cop ha succeït. I sobretot no pensar que les nostres receptes salutíferes valen arreu. Perquè malgrat els èxits indubtables de la indústria farmacèutica local, els sedants catalans poden tenir efectes contraproductius quan s'apliquen a la política celtibèrica.

Adolf Tobeña és professor de psicologia mèdica a la UAB

DUNIA LLORDA

nes mesures per impulsar la magra autonomia regional que ara administra. En realitat, ja fa molts mesos que, per un nombre creixent d'hispànics, el govern del Regne és un ostatge del nacionalisme català. I, per certificar-ho, no cal sinó comptar les vegades que els responsables governamentals es dediquen a negar-ho. Si a aquest estat d'ànim s'hi afegeix un Barça gairebé intractable, tenim una combinació explosiva per a l'orgull celtibèric. Un cabreig de fons, per a dir-ho en castís, que és una arma política poderosíssima en mans de l'espanyolisme

Adolf Tobeña és professor de psicologia mèdica a la UAB

HEMEROTECA

'El Mundo' (16-5-94)

La maleïda governabilitat

Les peripècies personals en els esdeveniments polítics no solen atraure la meua atenció. Es pot veure a través seu la gravetat de la crisi actual. Però les persones implicades en aquesta crisi no són protagonistes del que està passant. [...] Encara que de diferent naturalesa, en aquest moment només hi ha dos poders conscients de la seva força i decidits a utilitzar-la per sortir o continuar en la situació governamental. La premsa i la Generalitat. Els seus interessos immediats són oposats. [...] I

els dos bàndols juguen, sense manies, la partida final dins del sistema oligàrquic de la transició. [...] La premsa i Aznar han de derrotar, com més aviat millor, la Generalitat i González.

Quan dic premsa parlo només de la que està a l'avantguarda contra la corrupció. I quan dic Generalitat no em refereixo a la institució o a Catalunya, ni a la coalició nacionalista que la governa, sinó als homes que la representen a Barcelona i Madrid. Últims responsables que Espanya continuï, gràcies a les seves habilitats, en situació estable de debilitat. Únics polítics que saben el que s'està jugant Espanya amb la maleïda governabilitat. A mesura

que la situació es degrada, i menys es governa, augmenta més el valor i rendibilitat de l'estabilitat que pot donar la Generalitat al govern central. [...] No hi ha a tot Europa un poble més governable que el nostre, excepte l'alemany. Ni una classe política més corrompuda, excepte la italiana.

N'hi ha prou amb aquestes dues observacions per comprendre què significa entre nosaltres la maleïda governabilitat. [...] Però no és fàcil d'entendre, sense pensar en motius inconfessables, per què gosen llançar damunt d'un poble tan dòcil i resignat una tara d'ingovernable que avaluï el seu "deure" de mantenir, pel bé d'Espanya, el govern de la

corrupció. Ja que és aquest, realment, el seu únic argument. Que el cap de govern s'hi atreveixi, coneguda la seva gosadia per xerrar contra la veritat, passi. Però ja és massa que, a més de la corrupció, hàgim d'aguantar el sermó de l'estabilitat i la governabilitat, pronunciat pels qui només s'han adreçat a nosaltres per advertir-nos que els assumptes d'Espanya eren, per a ells, assumptes estrangers. Els assumptes de Catalunya i el País Basc són en canvi, per a nosaltres, assumptes propis. I no podem oblidar el mal que el nacionalisme governant ocasiona avui a la causa de la veritat i la democràcia a tot Espanya. Que no està necessitada de go-

vernabilitat, sinó de governamentalitat. O sigui, d'una altra mentalitat de govern, d'un altre règim de poder.

■ Antonio García-Trevijano

'El País' (16-5-94)

Jutges d'anada i tornada

El viatge d'anada i tornada que el jutge Baltasar Garçon ha realitzat entre el seu lloc de jutge a l'Audiència Nacional i el seu despatx del ministeri de l'Interior al capdavant del pla nacional sobre drogues, passant pel seu escó al Congrés, planteja seriosos interrogants sobre la confusió que pot produir-se

entre funcions que a l'Estat democràtic són per definició independents [...].

En una democràcia, la confusió de funcions o l'acaparament de situacions avançades en l'àmbit públic es corregeix a través d'un sistema efectiu d'incompatibilitats. La democràcia espanyola ha establert el seu en els últims anys [...]. Una altra cosa és que sigui eficaç o que s'apliqui fil per randa. O que en el cas concret dels jutges i fiscals que transiten per la política no pateixi greus mancances. Una d'aquestes és, fins i tot, escandalosa: la de seguir gaudint de tots els avantatges de la seva situació professional mentre exerceixen la política. [...].